

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

X

tegen

‘tScheldt

Met een mail van 11 juli 2020 dient de heer X een klacht in tegen ‘tScheldt. Aanleiding is het uitblijven van een reactie op zijn verzoeken van 12 en 19 mei 2020 in verband met het recht op vergetelheid. ‘tScheldt antwoordt met een brief van 26 augustus, waarop X reageert met een brief van 28 september 2020.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft via videoconferentie een hoorzitting gehouden op 26 november 2020. X en zijn echtgenote woonden de hoorzitting bij. ‘tScheldt bleef afwezig.

DE FEITEN

Klager vroeg aan de redactie van ‘tScheldt om een artikel over hem offline te halen, maar kreeg geen antwoord. Het artikel, gepubliceerd onder de hoofding *Column*, verscheen op 29 september 2019 onder de titel *Sociale werkers zorgen zélf voor jobs*. De auteur noemt het een briljante zet van X, communist en docent aan een hogeschool, om door zijn meesterlijk optreden in zijn les te zorgen voor werkgelegenheid voor een hele generatie sociale werkers. Hij citeert studenten, die het choquerend en hallucinant vonden hoe hun schuimbekkende docent stond te roepen, waarop het opleidingshoofd hen een crisismail stuurde. Dit komt ervan, schrijft de auteur, als je een aula verwacht met een speech tijdens een Komsomol-bijeenkomst.

Klager beroept zich in zijn mail aan de redactie op het recht op vergetelheid. Hij schrijft dat ‘tScheldt zonder toestemming een foto van hem heeft gepubliceerd en dat het artikel niet volledig waarheidsgetrouw is omdat hij zich op het moment van de feiten in een situatie van medische ongeschiktheid bevond om les te geven.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER zegt dat het artikel verwijderd moet worden omdat hij op het moment van de feiten medisch ongeschikt was en het artikel daardoor een onjuiste en onvolledige weergave van de feiten is. Er is geen maatschappelijk belang om het beschikbaar te houden.

Klager verwijst naar medische ongeschiktheid op het moment van de feiten, waarvoor hij aan de Raad een medisch attest van juni 2020 voorlegt. Een toestand van medische ongeschiktheid maakt deel uit van het privéleven en plaatst klager in een kwetsbare situatie. Bijgevolg heeft de journalist met zijn publicatie, mogelijk onbewust en onbedoeld, het privéleven geschonden, aangezien de Code bepaalt dat een journalist in het bijzonder omzichtig moet omgaan met mensen in een kwetsbare situatie. Dat is niet gebeurd en daarom is een definitieve en volledige verwijdering van het artikel nodig. Klager heeft er begrip voor dat zijn medische context op het moment van publicatie niet gekend was door de redactie,

maar er is geen maatschappelijk belang om de informatie online beschikbaar te houden. Klager zegt dat hij daar schade van ondervindt.

Het maatschappelijk belang van een zo volledig mogelijk archief en het recht op informatie wegen in dit geval niet op tegen het privébelang van klager. Een artikel kan immers niet bijdragen tot enig maatschappelijk belang of tot een maatschappelijk debat als wat zich afspeelde medisch te verklaren is, en niet politiek, zoals het artikel suggereert.

Een les is geen publieke manifestatie en is niet toegankelijk voor de pers, wat impliceert dat er geen toestemming is om erover te publiceren of beelden te maken. Klager is ook geen publiek figuur. Het artikel gaat over zijn hoedanigheid als docent, niet als burger. Als burger was hij als onafhankelijke kandidaat voor een politieke partij en zetelde hij in de OCMW-raad. Hij trad ad hoc ook op als woordvoerder van een burgerbeweging. Dat behoort tot zijn burgerrechten, maar maakt hem niet tot een publiek figuur. Als docent en expert heeft hij nauwelijks het publieke debat opgezocht. Vanuit die hoedanigheid is er geen maatschappelijk belang om te berichten of het artikel online te houden. De journalist vermengt in het artikel de hoedanigheden van docent en burger, wat de geloofwaardigheid van klager als docent en zijn integriteit als burger schendt.

Het maatschappelijk belang is meer gebaat bij de verwijdering van een artikel over een docent die, op het moment van de feiten, niet de docent was die hij normaal is en niet betekende wat hij gewoonlijk betekent voor het leerproces van studenten. Studenten die informatie opzoeken, zijn niet gebaat bij het beschikbaar houden van onjuiste en onvolledige informatie over klager of zijn vak.

‘TSCHELDT zegt dat de klacht onontvankelijk en ongegrond is.

De klacht is volgens 't Scheldt onontvankelijk omdat het uitblijven van een antwoord op een mail niet beschouwd kan worden als een nieuwe redactionele handeling. Die zienswijze zou immers inhouden dat alle media verplicht zouden zijn om alle mails minstens te beantwoorden. Deze interpretatie omzeilt de regels van de Raad voor de Journalistiek om eender welke klacht over een oud artikel alsnog te kunnen behandelen en 't Scheldt te treffen, terwijl de klacht onontvankelijk is omdat ze meer dan twee maanden na publicatie van het artikel is ingediend.

Ten gronde zegt 'tScheldt dat het op 12 en 19 mei 2020 geen mails van klager ontvangen heeft, wel op 6 januari 2020 met de melding dat het artikel klager schade toebracht. 'tScheldt heeft daarop gereageerd en gevraagd hoe het artikel schade toebracht, maar daarop heeft klager niet meer gereageerd. Klager vermeldt zijn mail van 6 januari ook niet in zijn klacht aan de Raad. 'tScheldt vermoedt dat de mails van 12 en 19 mei nooit bestaan hebben en dat klager ze gefabriceerd heeft.

Klager roept medische ongeschiktheid in, maar zijn medisch attest dateert van na de berichtgeving in de pers over zijn optreden in de les. Geen enkele journalist was op het moment van de feiten op de hoogte van de medische context van klager.

Klager heeft het medisch attest dat hij aan de Raad bezorgde nooit zelf naar 'tScheldt gestuurd. 'tScheldt is dus nooit in staat gesteld geweest om op basis van een medisch attest een stelling in te nemen om het artikel al dan niet te verwijderen.

Het satirische artikel van 'tScheldt gaat niet alleen over de les van klager, maar ook over zijn klimaatactivisme en zijn acties als politicus. Klager is PVDA-politicus en klimaatactivist en zoekt als zodanig zelf voortdurend de media op. Hij is woordvoerder van een milieuactiecomité en voert strijd tegen het bedrijf Ineos. Hij schrijft onder eigen naam columns in diverse magazines. Klager gebruikt de medische context blijkbaar doelgericht, enkel om zich los te koppelen van zijn omstreden les, terwijl zijn woordvoerderschap, klimaatactivisme, politieke acties, columns en artikels over klimaat niet het resultaat zouden zijn van zijn medische context.

Klager laat uitschijnen dat 't Scheldt een foto van hem tijdens de beruchte les gebruikt zou hebben, wat een schending zou inhouden van zijn portretrechten, maar dat klopt niet. 't Scheldt heeft een foto geparodieerd die klager als politicus en activist zelf verdeelde in de media.

Ook andere, reguliere media hebben over de feiten bericht en die artikels staan nog steeds online. 't Scheldt vraagt zich af of klager ook aan die redacties heeft gevraagd om de artikels te verwijderen.

BESLISSING

Over de ontvankelijkheid

Het werkingsreglement van de Raad bepaalt dat een klacht twee maanden na de journalistieke handelwijze of de publicatie van het artikel moet worden ingediend. Wanneer iemand bij een redactie een verzoek in verband met het recht op vergetelheid indient, vereist dat verzoek een nieuwe redactionele handeling of beslissing om het artikel al dan niet te verwijderen, te anonimiseren, niet meer toegankelijk te maken of aan te vullen. De beslissing van de redactie om op het verzoek in te gaan of het uitblijven van een antwoord of beslissing daarover is dan ook een nieuwe redactionele handeling, waartegen binnen de twee maanden een klacht kan worden ingediend. De klacht beantwoordt aan deze voorwaarde en is bijgevolg ontvankelijk.

Ten gronde

Het artikel is een column, die via een link verwijst naar berichtgeving in andere media over een aanbod dat klager als docent aan zijn studenten deed, waarbij ze in ruil voor klimaatacties maximum zouden krijgen op het examen. Het initiatief dat klager in zijn les nam, was maatschappelijk relevant om over te berichten, niet alleen in de context van het heersende klimaatdebat, maar ook omdat het vragen opriep over de didactische aanpak van de lesgever en de opleiding. Omdat de lesgever zijn onderwijsactiviteiten in verband brengt met zijn nevenactiviteiten, was het voor een goed begrip van de berichtgeving geoorloofd om hem te identificeren. Gezien zijn politieke engagement en activiteiten waarnaar de column verwijst, kan klager bovendien beschouwd worden als een publiek figuur. Zijn les stond niet los van zijn publieke, politieke en maatschappelijke standpunten en activiteiten, maar lag in het verlengde ervan.

Klager vraagt de verwijdering van het artikel uit het online archief en roept het recht op vergetelheid in. Hij legt daarvoor een attest voor waarin verklaard wordt dat hij zich in een toestand van medische ongeschiktheid bevond op het moment van de feiten. Maar hij wil niet

dat media over de medische context berichten. Los van het feit dat de media de gebeurtenissen dan ook niet kunnen duiden in hun berichtgeving, is een medische context op zich geen reden waarom die berichtgeving niet toegankelijk zou mogen blijven.

De Raad is van oordeel dat de rechten en belangen die klager inroept om het artikel te laten verwijderen niet opwegen tegen het maatschappelijk belang van een zo volledig mogelijk archief en van het recht op informatie, waarvan sprake in de richtlijn bij artikel 22 van de Code. Overigens gaat het artikel over recente feiten en is het klimaatdebat nog steeds actueel.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ontvankelijk maar ongegrond.

De Raad stelt evenwel vast dat 't Scheldt antwoordt onder het pseudoniem Faustus. Ondanks herhaald aandringen weigerde de auteur van de mails onder de naam Faustus zich bekend te maken. De Raad veroordeelt deze praktijk die ingaat tegen het principe dat een journalist of redactie werkt met open vizier en de nodige identificatiegegevens beschikbaar stelt, zoals bepaald in punt 8 van de Beginselen van de Code.

Brussel, 10 december 2020